

Abstract NL

Deze studie behandelt de betekenis van muziek binnen de Brusselse vrijmetselarij uit de (lange) negentiende eeuw (1786-1930), met een bijzondere aandacht voor de rol en de positie van de maçonnieke musicus. Ze wil een licht werpen op de rol die de vrijmetselarij speelde in het Brusselse cultuurleven. Zodoende bevindt deze studie zich op een grensgebied van twee disciplines: geschiedenis en musicologie. Daarom schiepen we een theoretisch kader dat wij "maçonnieke musicologie" noemden: het bestuderen van muziek in een sociaal-historisch perspectief, waarbij muziek en muzikanten als studieobject worden afgewogen tegenover de sociale, politieke, religieuze, culturele, filosofische, economische en institutionele contexten.

Het lot van de musicus werd onderzocht dankzij een prosopografische studie van 365 individuen die zowel als vrijmetselaar en als muzikant actief waren in het negentiende-eeuwse Brussel. Tegen deze achtergrond bestudeerden we vervolgens de praktische modus operandi en de alledaagsheid van het muzikale leven binnen de werkplaats, met bijzondere aandacht voor evoluties in de sociale positie van de muzikant. Er werd aandacht geschonken aan de organisatie van maçonnieke liefdadigheidsconcerten en de filantropische, diplomatieke, politieke en sociale doeleinden die zij dienden.

De maçonnieke muziek zelf werd onderzocht aan de hand van een analyse van meer dan 150 maçonnieke chansons. Enkele maçonnieke chansonniers werden belicht, alsook enkele maçonnieke muziekbundels. Er werd aandacht geschonken aan een klein dozijn partituren die werden teruggevonden en in een apart hoofdstuk werd ingegaan op de relatie tussen muziek en het maçonnieke rouwritueel, gebruik makend van de methodes van de culturele antropologie en de etnomusicologie.

Abstract EN

Abstract ENG

This study treats the meaning of music within the freemasonry of Brussels in the (long) nineteenth century (1786-1930), with a special focus on the role and the position of the masonic musician. Our study aims to cast a light on the role that the freemasons played in the cultural life of Brussels. Consequently this study is at the crossroads of two disciplines: history and musicology. For this purpose we designed a theoretical framework which we called "masonic musicology". It is defined as the study of music in a socio-historical perspective, in which music and musicians are weighed against the social, political, religious, cultural, philosophical, economical and institutional contexts.

The fate of the musician was studied by a prosopographic study of 365 individuals who were active both as freemasons and musicians in nineteenth century Brussels. Against this background we then studied the practical modus operandi and the everyday life of the musical practise in the workplace, with special attention for evolutions in the social position of the musician. Attention

was given to the organisation of masonic charity concerts and the philanthropical, diplomatic, political and social purposes they served.

The masonic music itself was examined in an analysis of over 150 masonic "chansons". Some masonic "chansonniers" were highlighted, as were some of the masonic music collections. Attention was given to a small dozen of music scores that were found and in a separate chapter the relationship between music and the masonic mourning ritual was dealt with, using the methods of cultural anthropology and ethnomusicology.